Náučný chodník Perúnska lúka a mŕtve rameno Lipa

Kraj:	Trnavský
Okres:	Skalica
Geomorfologická jednotka:	Dolnomoravský úval
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	chránený areál Štepnické rameno
Prístup:	bus Skalica / vlak Skalica na Slovensku a pešo (bicyklom, autom) 5 – 7 km západným smerom po miestnych komunikáciách resp. cyklotrasách, napr. okolo Skalických rybníkov po žltej turistickej značke až k malému parkovisku pri hrádzi 0,8 km od lodného prístaviska Perúnska lúka na rieke Morave
Východisko:	Skalica, Perúnska lúka pri rieke Morave
Trasa:	Skalica, Perúnska lúka
Dĺžka, prevýšenie:	0,8 km, bez prevýšenia
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	ľahká trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, geovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Asi 0,8 km od východiska náučného chodníka vedie (po hrádzi Moravy) žltá turistická značka. Dostupný je značenou cyklotrasou.

Rok otvorenia: 2005

Textový sprievodca: skladačka Perúnska lúka a mŕtve rameno Lipa (2005)

Kontakt: ŠOP SR, Správa Chránenej krajinnej oblasti Záhorie, Vajanského 17, 901 01 Malacky, tel. 034 / 7722 735

Aktuálny stav: Niektoré informačné panely sú nečitateľné (2020).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie. Perúnska lúka je vhodná na pozorovanie rastlín a živočíchov.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Skalica. Mesto s bohatou históriou a vinohradníckou tradíciou pri západnej hranici Slovenska s Českom severozápadne od Senice na severnom okraji Chvojnickej pahorkatiny na Zlatníckom potoku. Je možné, že názov mu dala kamenná ranorománska stavba rotundy sv. Juraja pravdepodobne z prvej tretiny 11. storočia (stojaca na vyvýšenine na severozápadnom okraji historického stredu mesta) alebo stredoveké kamenné sídlisko, rozmáhajúce sa blízko významných diaľkových obchodných ciest. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1217. V 13. storočí patrila osada grófom zo Svätého Jura a Pezinka. V roku 1372 sa stala slobodným kráľovským mestom, pričom vzniklo jej dodnes čiastočne zachované opevnenie. Obyvateľstvo sa zaoberalo vinohradníctvom, remeslami, vyrábalo sa tu jedno z najkvalitnejších súkien v Uhorsku. Mesto mnoho trpelo v dôsledku svojej strategickej prihraničnej polohy, striedali sa obdobia úpadku a prosperity. Sídlilo tu viacero reholí, ktoré prispievali k rozvoju. V druhej polovici 19. a začiatkom 20. storočia bola jedným z centier národnooslobodzovacích aktivít proti maďarizácii. Škarniclovská tlačiareň bola produkciou tlačí v domácom jazyku počas národného obrodenia najvýznamnejšou na juhozápadnom Slovensku. V roku 1918 tu sídlila dočasná vláda pre Slovensko. V meste sa zachovalo mnoho kultúrno-historických pamiatok (kostoly, kláštory, cintorín, meštianske domy, pomníky), pribúdajú i nové pamätníky minulých dejov či osobností. Trojuholníkovému centrálnemu námestiu dominuje farský kostol sv. Michala archanjela zo 14. storočia. Pozornosť si zaslúži neskororenesančná radnica z prvej tretiny 17. storočia a najmä ojedinelá secesná budova **Spolkového domu** (dom kultúry) z roku 1905 postavená podľa návrhu Dušana S. Jurkoviča z podnetu miestneho lekára Dr. Pavla Blaha, národovca a milovníka slovenského ľudového umenia. Obsahovala spolkové (Skalický gazdovsko-potravný spolok, Spolok sv. Vavrinca a Katolícky kruh) a obchodné miestnosti, múzeum, knižnicu s čitárňou, divadelnú dvoranu, byt a sklady. Jej štít v priečelí zdobí mozaika uhorského kráľa sv. Štefana žehnajúceho slovenskej rodine od významného českého maliara Mikoláša Aleša. Aktuálne je prístupná verejnosti ako sídlo Záhorského múzea. Juhozápadne od mesta na okraji nivy Moravy je pri Starohorskom potoku sústava Skalických rybníkov. Pahorkatinné juhovýchodné okolie mesta, budované treťohornými pieskovcami, ílovcami, zlepencami, ílmi a pieskami – teda vrstvami priaznivými pre vznik zosuvov –, zaberajú vinice. Pre miestne vinohradníctvo s tradíciou od 15. storočia je typickou odrodou viniča **Skalická frankovka**, ktorá je popri Svätovavrineckom a Modrom portugale súčasťou **Skalického rubína** – svetoznámeho silne aromatického vína rubínovej farby zo Skalickej vinohradníckej oblasti. Viac o meste a okolí > v textoch a foto k náučnému chodníku Vinohradníctvo (Skalica)

Chránený areál Štepnické rameno. Chránené územie v severnej časti Dolnomoravského úvalu západne od Skalice vyhlásené v roku 1989 na ochranu **mŕtveho ramena Lipa** – jedného z posledných zvyškov riečnych ramien a jazier nivy Moravy. Územie predstavuje refúgium výskytu viacerých chránených a ohrozených druhov vodných a močiarnych rastlín a živočíchov. Areál je súčasťou územia európskeho významu Skalické alúvium Moravy a chráneného vtáčieho územia Záhorské Pomoravie (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Prírodná pamiatka Ivanské rameno. Prírodná pamiatka Kátovské rameno. Chránené územia v južnej časti Dolnomoravského úvalu západne od Skalice vyhlásené v roku 1986 na ochranu posledných zvyškov mŕtvych ramien rieky Moravy s výskytom chránených a ohrozených druhov fauny a flóry viazaných na vodné a močiarne biotopy. Obe pamiatky sú súčasťou územia európskeho významu Skalické alúvium Moravy a chráneného vtáčieho územia Záhorské Pomoravie (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Baťov kanál. Vnútrozemská vodná cesta vybudovaná na južnej Morave v Dolnomoravskom úvale v rokoch 1934 – 1938 Janom Antonínom Baťom pre prepravu lignitu z bane firmy Baťa, a. s., Zlín v Ratíškoviciach (na Morave severne od Skalice) do Baťovských tovární a teplární v Otrokoviciach a pre účely meliorácií v okolí rieky Moravy. Plavebná trasa z Rohatca – prekladiska lignitu – mala dĺžku 52 km, z ktorých posledný 1 km úsek v Otrokoviciach viedol dnes nesplavnou Dřevnicou a niektoré úseky priamo Moravou. Niektoré z technických obslužných zariadení na kanálových častiach trasy (ako boli napr. zdvíhacie železničné mosty, hate s automatickou reguláciou výšky hladiny v zdrži a p.) sa zachovali dodnes. Zaujímavosťou je vodná križovatka kanálu s Moravou pri Vnorovoch. Svoje pomenovanie táto, dnes rekreačne využívaná, vodná cesta, predĺžená do Hodonína s celkovou dĺžkou okolo 60 km a 21 prístavmi resp. prístaviskami, získala v roku 2002. Tvoria ju striedavo úseky v koryte Moravy a tri voliteľné kanálové úseky (Spytihněv – Uherské Hradiště, Veselí nad Moravou – Vnorovy a Vnorovy – Skalica). Výškové rozdiely na kanálových úsekoch so šírkou 12 m a hĺbkou 1,5 m vyrovnáva 14 plavebných komôr. Jediným prístaviskom na Slovensku je Perúnova lúka pri Skalici na dolnom konci vodnej cesty – na hraničnom úseku rieky Moravy.

Dolnomoravský úval. Nížinný geomorfologický celok pri západnej hranici Slovenska zhruba medzi Skalicou a Moravským Svätým Jánom presahujúci z južnej Moravy pozdĺž rieky Moravy v rámci rozsiahlej tektonickej poklesovej oblasti so zložitou zlomovou štruktúrou. Jeho časť na území Slovenska je ohraničená od západu riekou Moravou, na severe česko-slovenskou štátnou hranicou a na východe Chvojnickou pahorkatinou a Borskou nížinou. Ide o riečnu krajinu s rovinným reliéfom spojenej nivy Moravy a Dyje so zvyškami riečnych ramien a lužných lesov v nadmorských výškach 150 – 200 m. Geologické podložie územia tvorí pestrý sled morských neogénnych sedimentov (piesky, hliny, íly) prekrytých riečnymi nivnými sedimentmi (štrky, piesky, hliny, povodňové kaly) a v severnej časti drobnými ostrovčekmi naviatych pieskov so zvlneným reliéfom (Kopčany). Sedimenty obsahujú ložiská lignitu a ropy.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Perúnska lúka a mŕtve rameno Lipa
2. Vtáctvo
3. Lužné lesy
4. Flóra
5. Stavovce
6. Chrobáky
7. Motýle. Mäkkýše
8. Rieka Morava

9. Geologické, geomorfologické a pedologické pomery

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

NÁUČNÝ CHODNÍK - PERUNSKÁ LÚKA A MŔTVE RAMENO LIPA

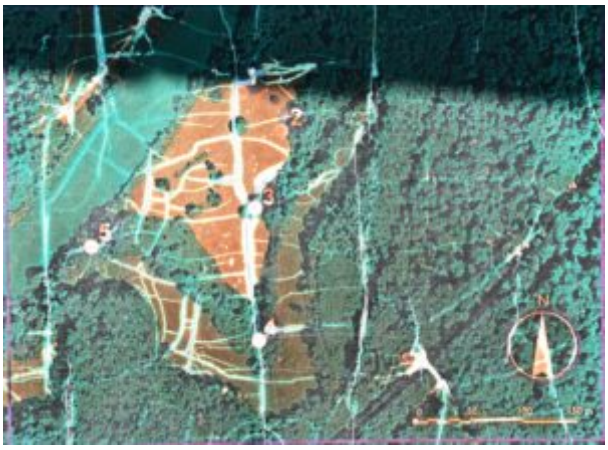

2
3
5
N

ČESKO
MAPY.CZ